



Norges Bank
Att: Torbjørn Hægeland
Postboks 1179 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
13/12330

DERES REFERANSE

FORTROLIG
Offl. § 5 tredje ledd

DATO
20.09.2021

Motsyklisk kapitalbuffer tredje kvartal 2021

Finanstilsynet viser til bestemmelse om beslutning om motsyklisk kapitalbuffer og råd om systemrisikobuffer fastsatt ved kgl.res. 3. september 2021. I dette brevet redegjøres det for Finanstilsynets vurderinger av motsyklisk kapitalbuffer 3. kvartal 2021, jf. bestemmelsen § 2 om utveksling av relevant informasjon og vurderinger.

Finanstilsynets vurderinger av finansiell stabilitet og situasjonen i bankene er omtalt i Finansielt utsyn juni 2021 (publisert 2. juni 2021) og resultatrapport for finansforetak 1. halvår 2021 (publisert 23. august 2021).

Omfattende koronavaksinasjon og nedbygging av smitteverntiltak har bidratt til gradvis normalisering og økt økonomisk aktivitet. Samtidig er det usikkerhet om pandemiens videre forløp og økonomiske virkninger. Etter Finanstilsynets vurdering er usikkerheten om den økonomiske utviklingen vesentlig redusert de siste kvartalene.

Temperaturen i boligmarkedet har vært høy det siste året. I august var tolv månedersveksten i boligprisene 9,4 prosent. Prisene på næringseiendom har også økt mye over mange år. Det er betydelig fallhøyde i begge markedene, og det er fare for at den kan øke ytterligere framover. Det bidrar til økt sårbarhet i realøkonomien og det finansielle systemet.

Gjeldsbelastningen i norske husholdninger er høy, både historisk og sammenlignet med andre land. Veksten i husholdningenes gjeld har tiltatt og er høyere enn inntektsveksten. I juli var tolv månedersveksten i husholdningenes gjeld 5,2 prosent. Kredittverdige husholdninger og ikke-finansielle foretak har god tilgang på kreditt.

Finanstilsynets siste boliglansundersøkelse viste at andelen nye lån til låntakere med høy gjeldsgrad er høy, og at andelen økte videre i 2020. Mange husholdninger vil rammes ved betydelig renteøkning, inntektsbortfall eller prisfall på boliger.

Gjeldsveksten i ikke-finansielle foretak har også økt den siste tiden. I juli var tolv månedersveksten fra innenlandske kilder 4,7 prosent.

Lønnsomheten i norske banker er god. I 1. halvår 2021 var annualisert egenkapitalavkastning 10,8 prosent, som er 2 prosentpoeng høyere enn i samme periode året før. Lavere tap på utlån er den viktigste årsaken til resultatforbedringen. De store bankene inntektsførte i andre kvartal deler av tidligere tapsavsetninger, noe som bidro positivt til bankenes samlede resultat. Netto renteinntekter

sank betydelig etter pandemiutbruddet i 2020 og har de siste kvartalene vært relativt stabile målt som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Risikovektet kapitaldekning i norske banker er økt siden de europeiske kapitalkravreglene trådte i kraft i Norge fra utgangen av 2019, men mye skyldes regelverksendringer som ikke medfører reell bedring i bankenes soliditet. Endringene i EUs kapitalkravsregelverk (CRR2/CRD V) vil bidra til ytterligere lettelse i bankenes kapitalkrav når disse gjennomføres i norsk rett. De aller fleste banker vil ha kapitaldekning vesentlig over kapitalkravet og anbefalt kapitalkravsmargin også med krav til motsyklisk kapitalbuffer på 2,5 prosent.

Over tid er det de regulatoriske kravene som avgjør bankenes soliditet, og innenfor rammen av det europeiske regelverket bør kravene innrettes slik at de bidrar til å opprettholde den reelle soliditeten. I en situasjon der bankenes kapitaldekning må bygges opp, bør en økning i kapitalkravene som hovedregel innføres gradvis. I dagens situasjon er imidlertid kapitaldekningen i bankene allerede vesentlig over kravene. Selv om det er usikkerhet om den økonomiske utviklingen, er det, i lys av erfaringene under pandemien og bankenes utgangspunkt, etter Finanstilsynets vurdering ikke grunn til å anta at et motsyklisk kapitalbufferkrav på 2,5 prosent vil føre til en uheldig innstramning i bankenes kredittpraksis.

Egenkapital er avgjørende for bankenes risikobærende evne og dermed evnen til å yte nye lån. Utbyttebetalinger og annen utdeling av egenkapital bidrar isolert sett til å svekke bankenes soliditet. Anbefalingene om utdelingsbegrensninger for bankene utløper 30. september 2021. God lønnsomhet og kapitaldekning vesentlig høyere enn fastsatte krav kan føre til betydelige utdelinger fra bankene i form av omfattende utbytter og tilbakekjøp av aksjer. Økt krav til motsyklisk kapitalbuffer vil bidra til å begrense utdelingene.

Et klart signal om at bufferkravet skal tilbake til 2,5 prosent, vil påvirke bankenes kapitalplanlegging. I lys av utviklingen i markedene og at bankenes kapitaldekning er vesentlig over senkede regulatoriske krav, mener Finanstilsynet likevel det nå er god grunn til å sette motsyklisk kapitalbuffer tilbake til 2,5 prosent med virkning om ett år.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Per Mathis Kongsrud
direktør for digitalisering og analyse